

UNDER DANNEBROG

ORGAN FOR
SØVÆRN OG SØFART

1

57. ÅRGANG
MARTS 1970 NR.

MARINEFORENINGEN

Aresformand Hans Majestæt Kong Frederik d. IX

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Hovedbestyrelse:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Svend Worm-Petersen, København.

Landssekreter: Assistent Kurt Flatau, København.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, København.

Boghandler O. Reumert, København, Distr. I.

Maskinmester Hans Pedersen, Frederiksværk, Distr. II.

Blikkenslagermester I. Strangholt, Roskilde, Distr. III.

Kontorbestyrer E. Nielsen, Næstved, Distr. IV.

Kaptajn C. Thomsen, Rønne, Distr. V.

Forretningsfører E. Semberg, Nakskov, Distr. VI.

Ingeniør E. D. Fylling, Odense, Distr. VII.

Fabrikant M. Burchardt, Kolding, Distr. VIII.

Direktør Knud Schröder, Esbjerg, Distr. IX.

Omsorgskonsulent P. Schytte Hansen, Randers, Distr. X.

Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig, Distr. XI.

Taksator Arne Sørensen, Ålborg, Distr. XII.

Bagermester A. Echvald, Godthåb, Distr. XIII.

Hovedkontor:

Marineforeningen, Havnegade 55,

1058 København K.

Ekspeditionstid daglig kl. 10-13. Lørdag lukket.

Telefon 01 62 (PALæ) 2886.

Postkonto nr. 1608.

Under Dannebrog:

Medlemsblad for Marineforeningen.

Redaktion: Marineforeningen, Havnegade 55,

1058 København K. (se under hovedkontoret).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Lund.

Annonceekspektion og trykning: Vogelius' Bog-

trykkeri, Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn.

Telf. (08) 42 22 77. - Postkonto 41175.

Forsiden:

„Georg Stage“ i vinterhi ved orlogsværftet. I baggrunden takkeladsmagasinsbygningen.

Foto Kaj Lund.

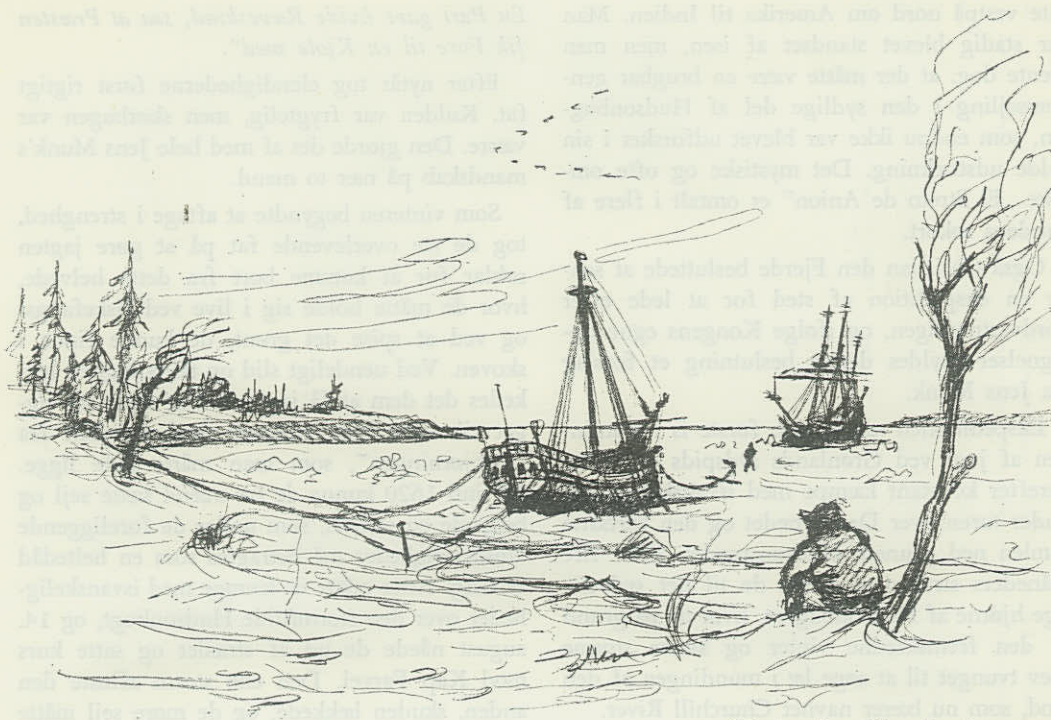
Kan marinestuerne blive et større aktiv?

Man har det indtryk, at der ikke er nogen helt fast linie i opbygningen af marinestuerne. De er etableret og indrettet af initiativrige medlemmer eller smågrupper af medlemmer med vidt forskellige forudsætninger under vidt forskellige betingelser. Formålet har været at skabe et hyggeligt samlingssted i en skibsmæssig atmosfære, som kan bidrage til opretholdelse af maritime traditioner. Ser man imidlertid på helhedsresultatet, bliver man klar over, at marinestuerne tilsammen ejer et betydeligt antal søhistoriske klenodier.

Der bør naturligvis ikke være noget synligt fast system i marinestuernes bygning og funktion (individualismen leve!), men ud fra den søhistoriske synsvinkel kunne det være ønskeligt med en eller anden form for central registrering. En sådan registrering ville først og fremmest være nyttig for Marineforeningen selv. Den kunne give overblik, den kunne give mulighed for gensidig orientering mellem afdelingerne, og den kunne udnyttes til at øge offentlighedens interesse for et af foreningens virkefelter. Desuden ville en registrering blive budt velkommen af professionelle søhistorikere og bidrage til et frugtbringende samarbejde med disse.

Nok er der ikke noget fast system i marinestuernes opbygning og organisation. Der er dog en udpræget tendens til, at de lokale afdelinger af praktiske årsager samarbejder med en restaurationsvirksomhed, der stiller selve lokalet til rådighed, medens afdelingen sørger for - eller bidrager til - lokalets indretning, dekoration og forsyning med inventar. Dette medfører, at der i mange tilfælde er offentlig adgang (helt eller delvis) til marinestuen. Det kan bidrage til at virke som propaganda for Marineforeningen, og det tjener direkte et af Marineforeningens formål: „At styrke nationens interesse for søværnet og søfarten“.

Kaj Lund.

Således forestiller kunstneren sig Jens Munk's vinterhavn for 350 år siden. Forarbejde til maleri af Arne Frederiksen, Sønderborg.

SØVÆRN OG SØFART:

Et 350 års minde om JENS MUNK!

Den 9. maj 1619 startede fra København en ekspedition med to små orlogsskibe, tremasteren „Enhjørningen” på ca. 100 tons med 48 mands besætning, og jagten „Lamprenen” på ca. 35 tons med 18 mands besætning.

Skibene tilhørte Kong Christian den Fjerde, som også havde finansieret ekspeditionen og stillet mandskabet til rådighed. Ekspeditionens leder var skibsfører Jens Munk, en uforfærdet og initiativrig sømand og købmand, der var trådt i kongens tjeneste.

Jens Munk havde på dette tidspunkt allerede været igennem en enestående eventyrlig karriere som praktisk sømand, skibsfører og skibsseder. 26 år gammel ejede han selv det skib, med hvilket han foretog forskellige rejser for egen regning. I 1609 udrustede han på privat

basis sammen med den københavnske borger Jens Hviid to skibe på fangstfart til Hvidehavet. Skibene blev skruet ned af isen, men Jens Munk bjærgede sig dog hjem med sine folk over Archangelsk. Det var ved denne lejlighed, at Christian den Fjerde blev opmærksom på Jens Munk og fik anvendelse for ham til ledelse af en kombineret handels- og fangstrejse til „Det murmanske Hav”.

I Kongens tjeneste gjorde Jens Munk sig fordelagtigt bemærket bl. a. som modig og initiativrig søhelt under Kalmarkrigen, som erfaren sagkyndig under togter til Hvidehavet, som sørøverjæger og som organisator af hvalfanger-togter.

På den tid gjorde både portugisiske, franske og engelske søfarende forsøg på at finde en

rute vestpå nord om Amerika til Indien. Man var stadig blevet standset af isen, men man mente dog, at der måtte være en brugbar gennemsejling i den sydlige del af Hudsonbugten, som endnu ikke var blevet udforsket i sin fulde udstrækning. Det mystiske og ofte omtalte „El Streto de Anion” er omtalt i flere af datidens søkort.

Også Christian den Fjerde besluttede at sende en ekspedition af sted for at lede efter nordvestpassagen, og ifølge Kongens egne optegnelser skyldes denne beslutning et forslag fra Jens Munk.

Ekspeditionen mødte den første is i slutningen af juni ved Grønlands sydspids og måtte derefter konstant kæmpe med isvanskeligheder under turen over Davisstrædet og den fortsatte famlen ned gennem Hudsonstrædet. Efter fire måneders strabadser nåede de til det sydvestlige hjørne af Hudsonbugten, hvor de på grund af den fremskredne vinter og svære storme blev tvunget til at søge læ i munden af den flod, som nu bærer navnet Churchill River.

Vinteren blev uhyre streng med uvejr, som kunne vare i ugevis, og med hård frost, der satte ind allerede i oktober. Jens Munk lod bygge nogle træboder i land og samle forråd for vinteren, men den barske natur havde ikke mange ressourcer at byde søfolkene. Disse var desuden heller ikke forsynet med passende tøj til det barske klima. Det meste af tiden måtte de klumpe sig sammen om kakkellovne om bord i skibene. Kosten bestod hovedsagelig af salt kød og flæsk, og søfolkene blev derfor uden undtagelse angrebet af skørbug. Jens Munk måtte have vidst, at årsagen var mangel på planteføde, for han samlede undertiden tyttebær under sneen og uddelte dem blandt de syge.

Så godt, det lod sig gøre, blev juleaften højtideligholdt efter traditionerne. I sin beretning om rejsen skrev Jens Munk bl. a.: *„Juleaften gav jeg Folket Viin og stærkt Øl, som de dog maatte syde (koge), da det var bundfrossent, saa de finge en halve Ruus og var smukt lystige. Vi ofrede til Præsten efter gammel Viis, hver efter sin Formue! Endog at Pengene vare ikke mange blandt Folket, så gave de hvad de have!*

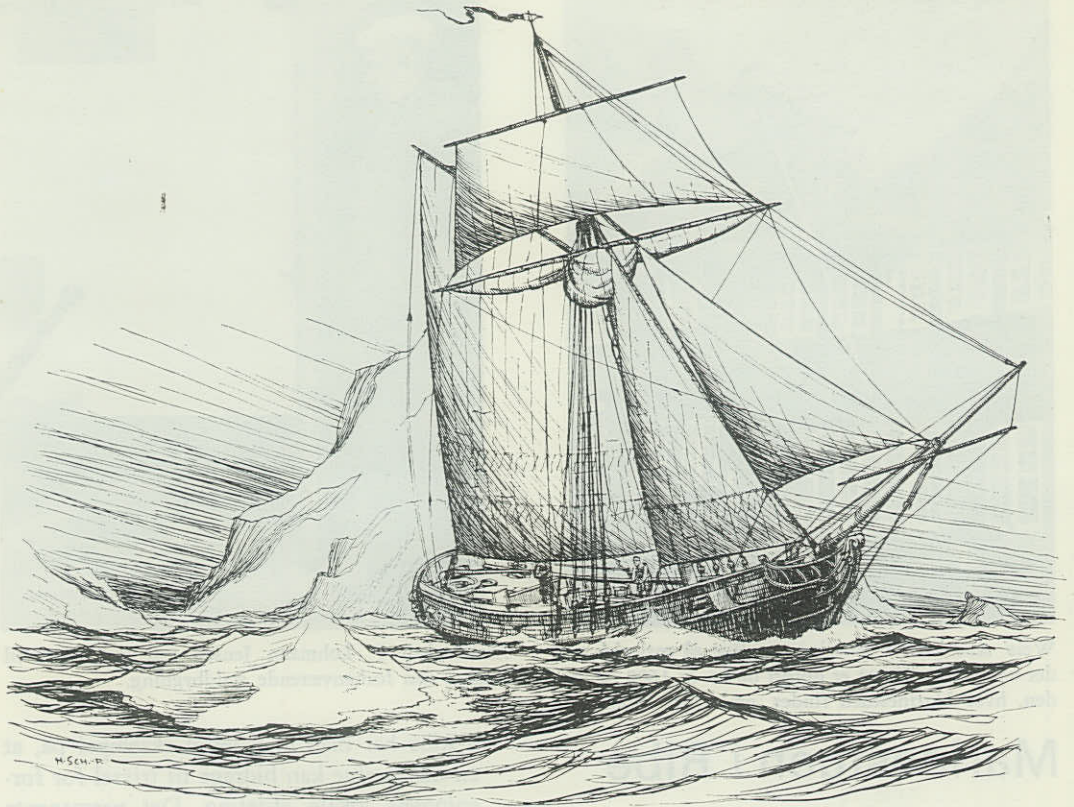
En Part gave hvide Ræveskind, saa at Præsten fik Fore til en Kjole med”.

Efter nytår tog elendighederne først rigtigt fat. Kulden var frygtelig, men skørbugen var værre. Den gjorde det af med hele Jens Munk's mandskab på nær to mand.

Som vinteren begyndte at aftage i strengthed, tog de tre overlevende fat på at gøre jagten søklar for at komme bort fra dette helvede, hvor de måtte holde sig i live ved fiskefangst og ved at spise det grønt, de kunne finde i skoven. Ved uendeligt slid og tålmodighed lykkedes det dem at få jagten ud at flyde og rigget til. Den blev forsynet med proviant fra „Enhjørningen”, som man måtte lade ligge. 20. juli 1620 kunne de tre mænd sætte sejl og begynde en sejlads, som under de foreliggende omstændigheder må betragtes som en heltedåd af rang. Atter måtte de kæmpe med isvanskeligheder over den stormfulde Hudsonbugt, og 14. august nåede de ud af strædet og satte kurs mod Kap Farvel. Den ene storm afløste den anden, skuden lækkede, og de møre sejl måtte repareres gang på gang. I døgnvis måtte de ligge underdrejet for storm og arbejde med håndpumpen dag og nat. Den dramatiske sejlads er udførligt beskrevet i Jens Munks egen rejsedagbog „*Navigatio Septentrionalis*”.

Da de på højde med Shetlandsøerne mødte et andet skib, regnede de med, at trængslerne nu var endt. Men end skønt det ved dygtigt sømandsskab lykkedes Jens Munk at manøvrere jagten op langs det andet skib flere gange, var det ikke muligt at opnå forbindelse på grund af den høje sø. De måtte sejle videre i det tiltagende mørke, og først den 20. september fik de Norges fjelde i sigte, lænsende for vejret i en forrygende vestenstorm. De slap gennem skærgårdens vanskelige farvand og nåede ind i en stille fjord, hvor de måtte holde jagten gående dagen igennem for små sejl, fordi de hverken havde anker eller jolle. Først hen under aften lykkedes det at få skibet fortøjet til en klippe med bistand af en bonde.

Der var ikke rullet nogen rød løber frem for Jens Munk ved hans hjemkomst. Hans egen beretning slutter med en ydmyg tak til Gud og med oplysning om, at han den 25. september ankom til Bergen, hvorfra han straks lod

Jagten „Lamprenen“ på hjemrejse fra Hudsonbugten i foråret 1620. Tegning af H. Schøtler-Pedersen.

sende medicin til sine to skibsfolk og en skipper til afløsning. Desuden skrev han den 27. september 1620 til „Den høje øvrighed“ og gav meddelelse om sin ankomst til Bergen.

Uheldigvis var lensmanden en personlig uven af Jens Munk, der havnede i fængslet på Bergenhus, og først juleaften nåede han hjem til København, hvor der ventede ham en ny række ydmygelser og et langt sygeleje.

En rigtig oprejsning og anerkendelse for sin indsats har Jens Munk først fået gennem Thor-kild Hansens bog, der udkom i 1965. En oprejsning og anerkendelse af mere officiel art kunne passende bringes i 350-året for „Lamprenen“'s dramatiske rejse.

I en gammel traditionsrig søfartsnation som Danmark, kan man næsten hvert år påvise maritime mærkedage. Man forpassede chancen til at markere 350-året for ekspeditionens afsejling i 1619. Det forsømte kan genoprettes i år på 350-års dagen for ekspeditionens hjemkomst, eller om man vil i 1989, 400-året for Jens Munks fødselsdag.

Det danske postvæsen finder alt for sjældent anledning til at markere maritime mærkedage med udsendelsen af specielle frimærker. Vi har haft et Vitus Berring-frimærke. Hvornår får vi et Jens Munk-mærke?

Kaj Lund.

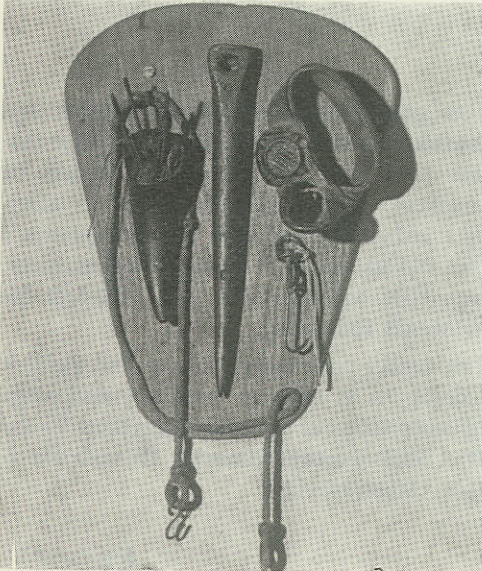
Weis' stue i Ribe. Interiøret er lige så malerisk som det udvendige. Huset er opført omkr. år 1600 og stalden, hvor Marinestuen findes, omkr. år. 1800.

Amtsrvisor P. Lohmann Jensen ved indgangen til stuen i den forhenværende staldbygning.

Marinestuen i Ribe

Marinestuens største klenodie er et sæt skibmandsværktøj skænket af fhv. skibsfører S. H. Sørensen, Varde.

I Ribe har man et tydeligt eksempel på, at en marinestue kan bidrage til trivsel for forningens lokale afdeling. Det permanente samlingssted blev etableret i 1955, men allerede fra 1954, da der kom skub i planerne om at etablere marinestuen, har der været livlig aktivitet i afdelingen.

Ved indvielsen den 20. august 1955 sagde formanden, amtsrvisor P. Lohmann Jensen, bl. a.: *„Det er ikke vor mening, at denne stue skal reserveres for os alene. Den skal være hele byens eje. Om sommeren skal turisterne komme her, om vinteren byens foreninger, der sætter det nationale højt og kan glæde sig over de symboler, som er samlet her ...”*.

Et bevis på, at dette løfte blev holdt, ligger i borgmester C. J. Pedersen's gavecheck til afdelingens 50-års jubilæum 21. juni 1969 og den ledsagende tak for afdelingens indsats ved etableringen af marinestuen, der bliver betragtet som et stort aktiv for turisterne i Ribe.

Tanken om oprettelse af en marinestue i Ribe blev oprindeligt fremsat i 1951 af vej-

I centrum et omvendt rationsfad, der tjener som bord. Slingrelamper og andet udstyr er skænket af skibsreder Knud Lauritzen. Til højre konsul Ditlev Lauritzen's gamle arbejdsbord.

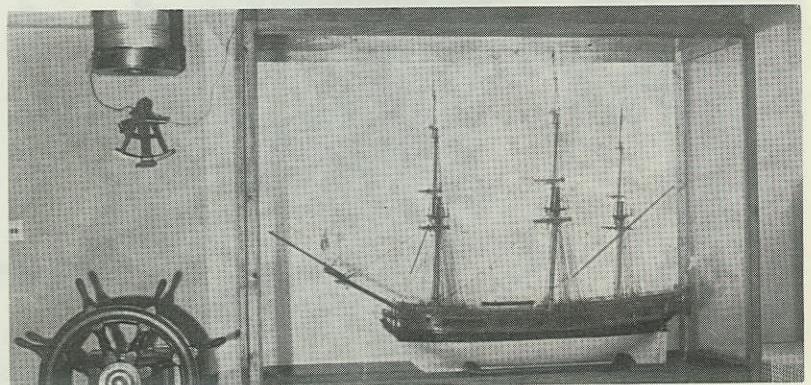
formand Chr. Petersen, som dog fratrådte formandsposten et årstid efter planens virkeliggørelse. Amtsrevisor P. Lohmann Jensen, der blev formand for afdelingen i 1954, indledte forhandlinger med kommunen, som ydede sit bidrag ved at lade den gamle hestestald bag den maleriske Weis' stue ombygge til formålet. Desuden foretog han mange rejser, bl. a. til København, for at skaffe økonomisk tilskud og maritimt udstyr til lokalet fra rederier og privatpersoner. Særligt gode resultater opnåedes ved henvendelse til skibsreder Knud Lauritzen, hvis slægt stammer fra Ribe. Desuden må frem-

hæves en af de fornemste dekora-tionsgenstande, som man modtog i forbindelse med indvielsen, en stor og detaljeret udført model af fregatten „Disco“. Giveren var tømrer Knud Christensen, som selv havde fremstillet modellen på 750 arbejdstimer.

Arbejdet med indretning og montering af marinestuen blev udført ved en betydelig personlig indsats af et håndværkerudvalg under ledeelse af børstenbinder Willy Andreasen.

Det kan anbefales enhver, som kommer til Ribe, at aflægge et besøg i marinestuen bag Weis' stue.

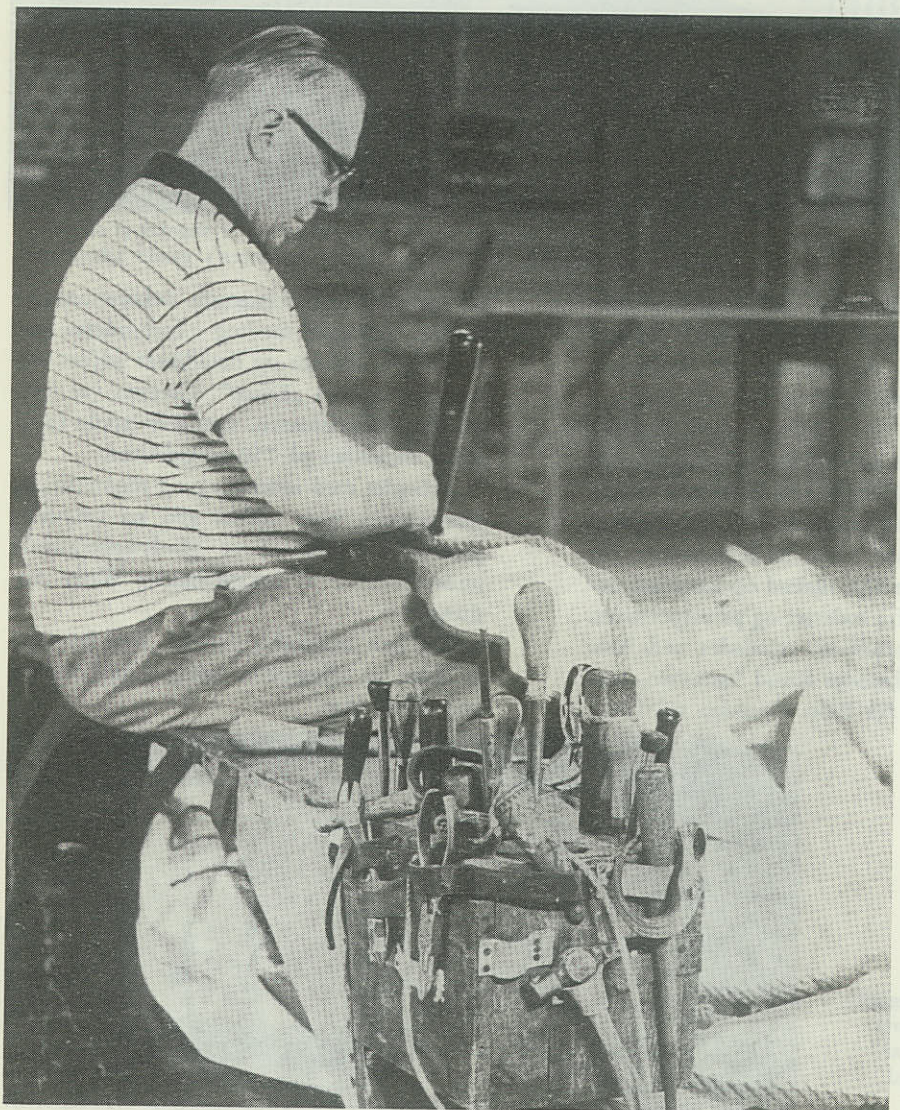
Model af den fregatrigede grønlandsfarer „Disko“ bygget af skibstømrer Knud Christensen.

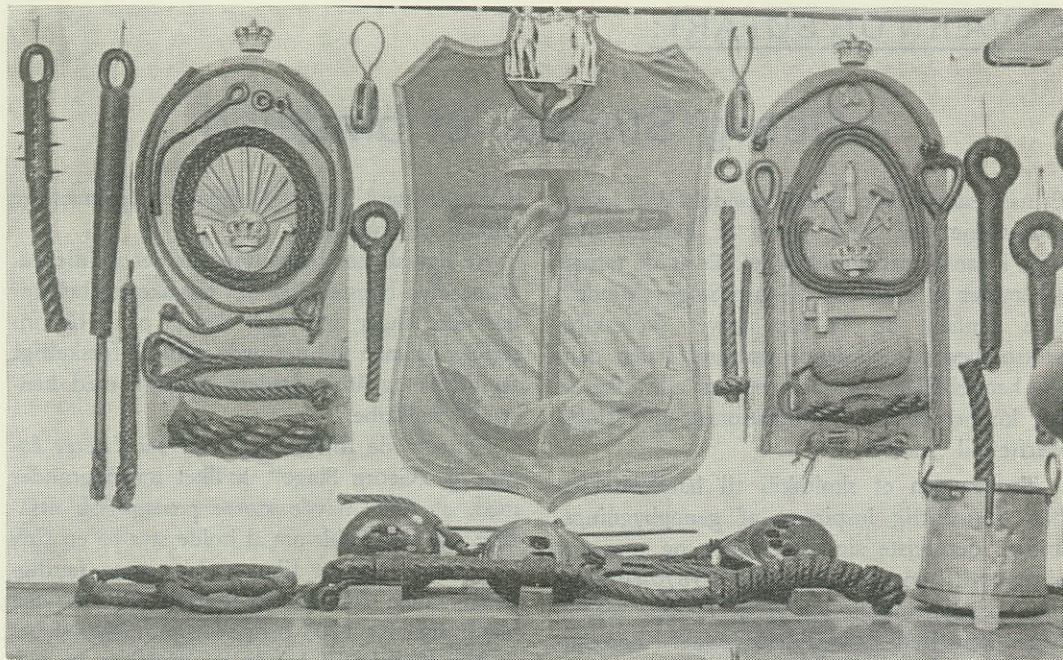
Hundrede danske søfartsmuseer

Det er måske en overdrivelse at benytte udtrykket søfartsmuseer i overskriften. Den er da også beregnet som blikfang. Det er imidlertid ingen overdrivelse, at man i Danmark har ca. 100 større og mindre maritime samlinger, og at et betydeligt antal af dem rummer værdier af betydelig søhistorisk interesse.

Bedst kendt er vort prægtige Handels- og Søfartsmuseum på Kronborg med dets filialer, hvoraf Vikingskibshallen i Roskilde er den nyeste. Næst i rækken kommer Orlogsmuseets eksklusive samling i Nicolaj Kirke i København. Når Orlogsmuseet – forhåbentlig snart – får fyldigere og værdigere rammer, vil det må-

Fra seilmagerværkstedet i takkeladsmagasinsbygningen på Holmen. Seilmagerbænken er i sig selv et helt lille specialmuseum. Foto Kaj Lund.

De århundredgamle traditioner for skibmanding forsvinder lidt efter lidt fra orlogsværftets riggerværksted, men minderne om disse traditioner er endnu bevaret på lofter og i kroge. Enkelte minder er dog ikke stuvet af vejen som f. eks. tovværksarbejderne på denne dekorationsvæg.

ske blive muligt her at indlemme en del af de spændende samlinger, som befinder sig forskellige steder på Holmen. I de færreste tilfælde er de sidstnævnte samlinger tilgængelige for hvermand, og det er en synd. Nogle af dem indeholder skatte, som man kan fremvise med stolthed, og som sikkert kunne blive turistattraktioner.

Den direkte maritime etikette findes kun på 6-7 danske museer, medens betegnelsen med en vis ret kunne anvendes på mange flere, som f. eks. museerne i Marstal, Dragør og Bangsbo. Hertil kommer, at man på mange museer har mere eller mindre spredte maritime samlinger. Nogle af disse rummer emner af meget høj karat. De ville utvivlsomt tiltrække sig mere opmærksomhed, dersom de ikke druknede i mængden af andre museumsgenstande.

En del private søfartssamlinger er næsten ukendte, medens andre er offentligt tilgængelige, bl. a. de righoldige søfartssamlinger ved Svendborgsund (Søfartsmuseet i Troense). I andre tilfælde står institutioner eller foreninger bag sådanne samlinger. Til eksempel er der

tilsyneladende samlinger under opbygning hos Eventyrernes Klub, Kap Horn-foreningen, Handelsflådens Velfærdsråd og Foreningen Gamle Georg Stage Dreng.

For at nå op på de 100 søfartssamlinger må man naturligvis medregne de 60-70 marinestuer, som gennem det sidste halve århundrede er oprettet rundt omkring i Danmark af Marineforeningens afdelinger. Marinestuernes primære formål er at være samlingssted for medlemmer under hyggelige omgivelser i en maritim atmosfære.

Den maritime atmosfære skabes delvis ved, at man søger at hævde visse traditioner fra tiden til orlogs eller i handelsflåden. Desuden tilstræbes det at opbygge en ramme, der bærer præg af skib, idet samlingslokalerne så vidt muligt udstyres med skibsinventar, nautiske instrumenter, skibsmodeller, tovværksarbejder o. lign. Dette inventar, som kan tjene både nyttige og dekorative formål, er i reglen af ældre dato, og mange steder findes emner af historisk betydning.

Kaj Lund.

»Georg Stage« - et bindeled

Et nært samarbejde mellem handelsflåde og orlogsmarine har altid været et karakteristisk træk i dansk maritim aktivitet. Et af de talrige eksempler er stiftelsen „Georg Stages Minde“, som gennem 88 år har drevet skoleskibsvirksomhed for vordende sømænd i den danske handelsflåde, og som gennem alle disse år har kunnet benytte Flådestationen og Orlogsværftet til „basis“.

Tanken om et skoleskib til handelsflåden blev formentlig inspireret af genopbygningsånden, der rejste sig efter 1864, og som gav sig udtryk i en offentlig debat i 1870-erne om mere organiseret skoling af de menige søfolk. Sagen kom frem på bestyrelsesmøder i Foreningen til Søfartens Fremme, og foreningen fik foranlediget, at der blev fremsat et lovforslag. Dette gik i udvalg og blev syltet. Et af bestyrelsesmedlemmerne i Foreningen til Søfartens Fremme havde imidlertid ikke syltet sagen. Skibsreder Carl Frederik Stage, der selv havde gennemgået uddannelsen fra skibsdreng til kaptajn, førte tanken ud i praksis ved at oprette stiftelsen „Georg Stages Minde“ og overdrage denne et nyt skib, som fik navnet „Georg Stage“ efter hans afdøde søn.

„Georg Stage“ var et lille tremastet fuldskib, tegnet af Christian de Thurah og bygget 1882 hos Burmeister & Wain. Skibet var bygget af jern og havde en længde af 100 fod. Sejlet var ca. 8.000 kvadratfod, hvortil kom læsejlene med yderligere 400 kvadratfod. Som hjælpemaskine var installeret en compound-dampmaskine, der drev en tobladet propel. Denne propel kunnen hejses op i en skruebrønd, når den ikke var i brug.

Stiftelsen mødte stor velvilje hos betydelige mænd inden for dansk skibsfart og handel og kunne fra første færd basere en del af driftsudgifterne på bidrag fra private. Til hjælp ved bestridelse af de årlige udgifter blev der i 1883 af Frederik Stage og hans hustru ved testamente oprettet et stort legat. Få år senere

begyndte også staten at bevilge regelmæssige tilskud til skoleskibet.

Af lige så stor betydning var det imidlertid, at marinen bogstaveligt talt tog skoleskibet under sine vinger. Man gav det en plads til vinterleje, og man lod det nyde godt af forskellige faciliteter og århundreders erfaring med hensyn til sejlskibe.

Gennem de første 30 år var søofficerer førere af „Georg Stage“, hvilket må begrundes med, at disse havde større pædagogisk erfaring, når det gjaldt om at holde styr på en flok unge mænd og at tilegne dem visse færdigheder inden for kortest mulige tid. Marinen havde lige fra 1705 benyttet sig af skoleskibe.

Som hovedregel havde en søofficer en turnus på to år som fører af „Georg Stage“, et system, der dog ikke blev fulgt i halvfemserne. Listen over førere fra marinen tæller 19 navne.

Den gamle „Georg Stage“ omdøbt til „Joseph Conrad“ på jordomsejling. Foto H. Christian Petersen.

Kaptajn C. A. Bruun	1882-84
Kaptajn Victor Hansen	1885
Premierløjtnant C. F. Drechsel	1888-89
Kommandør C. A. Bruun	1890-91
Premierløjtnant A. E. M. J. Trolle	1892
Kaptajn C. Bræstrup	1893
Kaptajn E. A. C. von Jessen	1894
Kaptajn C. L. With-Seidelin	1895
Kaptajn A. E. M. J. Trolle	1896
Premierløjtnant H. G. C. Amundsen	1897
Premierløjtnant H. Konow	1898
Kaptajn O. P. F. von Holck	1899-1900
Premierløjtnant P. E. Saabye	1901-02
Premierløjtnant G. C. Amdrup	1903-04
Premierløjtnant M. E. Malthe-Bruun	1905-06
Kaptajn F. Cold	1907
Premierløjtnant V. J. A. Harttung	1908-09
Premierljt. (kaptajn) H. Münter ...	1910-11
Premierløjtnant V. Clausen	1912-13

I 1914 fik skibet sin første chef fra handelsflåden, skibsfører C. Myhre, som 1918 blev afløst af skibsfører J. B. Junker. Denne havde kommandoen indtil 1945, da skibets førstestyrmænd gennem mange år, J. P. Svendsen, blev fører. Desværre omkom han samme år ved et ulykkestilfælde, og kaptajn Junker overtog atter føringen af skibet indtil 1946. Siden da har „Georg Stage“ været ført af kaptajn Jens P. Nørgaard, der ligeledes har fået sin sømandsuddannelse under sejl og damp i handelsflåden.

De sømandskundskaber og sømandsskikke, som gennem århundreder var blevet akkumuleret hos „Holmens Faste Stok“, blev gennem de første 50 år bibragt skoleskibeleverne direkte af skibets lærer og banjermester. Til denne post blev nemlig indtil 1932 udpeget en af de gamle, dygtige underofficerer, som havde gennemgået en meget hård skole, og som i reglen havde fået deres sejskibserfaring i „Ingolf“ eller „Ørnen“. Det var folk, som havde stor rutine i at lære fra sig og i at planlægge undervisningen.

Så længe „Georg Stage“ sejlede med dampmaskine, var også „mester“ en underofficer fra marinen. Denne var samtidig regnskabsfører og proviantmester.

Alligevel kan man ikke sige, at orlogsmarinen dominerede i „Georg Stage“. Skibets før-

I „Georg Stage“ holdes håndkraften stadig i højsædet.
Foto Kaj Lund.

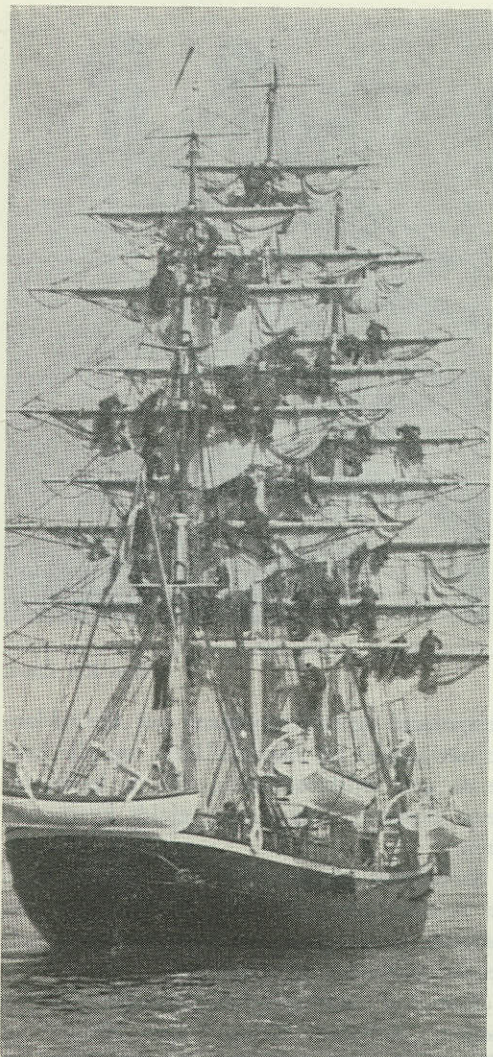
stestyrmænd og andenstymænd var alle uddannede navigatører fra handelsflåden, og alle havde de god sejskibserfaring, før de havde taderes eksamen. Det samme gjaldt kvartermestrene.

Skoleskibet „Georg Stage“ var således et af de berøringspunkter, hvor handelsflåden og marinen havde gode muligheder for at udveksle traditioner og erfaringer.

Som et af de mest betydningsfulde bindeled mellem „Stiftelsen Georg Stages Minde“ og Flåden kan nævnes, at der altid har siddet søofficerer i stiftelsens bestyrelse. Etatsråd C. F. Tietgen var stiftelsens første formand, og siden har bestyrelsen haft følgende formænd: Kontreadmiral C. A. Bruun, kommandør C. Bræstrup, kontreadmiral F. Cold, kommandørkaptajn, baron Niels Iuel-Brockdorff.

Nuværende formand er viceadmiral A. H. Vedel, som er tidligere „Georg Stage“-elev.

En katastrofe ramte skibet, da det ved midnat mellem 25. og 25. juni 1905 blev sejlet i sænk i Øresund af en skotsk damper. Skønt eleverne var veltrænede i bådmanøvre, var det udelukket, at der kunne sættes redningsbåde i vandet. 22 elever blev trukket ned med skibet eller blev dræbt af nedfaldende rundhol-

Sejlene bjærges i „Georg Stage“ (II). Foto Kaj Lund.

ter. Antallet af omkomne ville sikkert have været større, hvis ikke halvdelen af frivagten havde været på dækket i den milde nat for at se et fyrværkeri inde fra Tivoli.

Skoleskibet blev bjærget og repareret, og dampmaskinen blev udtaget for at spare vægt og plads for indbygning af vandtætte skodder. Under en oplægning i begyndelsen af den første verdenskrig installeredes en lille motor.

Efter godt 50 års tjeneste blev den første „Georg Stage“ i 1934 solgt til den engelske forfatter, kaptajn Alan Villiers. Gennem de næste 13 år førte det en omskiftelig tilværelse, og i dag ligger skibet under navnet „Joseph

Til højre kaptajn Jens P. Nørgaard på forkanten af poopen i den nye „Georg Stage“ Foto Kaj Lund.

ge“. Det er bygget med dobbelt bund og har fem vandtætte skodder. Ved leveringen var det udstyret med en hjælpemotor på 110 HK, radiostation, baderum m. m.

Mange af marinens traditioner opretholdes dog stadig. Elevernes opholdsrum er to store banjer, hver med plads til 40 drenge, som sover i hængekøjer ophængt under dækket. Om Conrad“ ved det søhistoriske museum i Mystic i Connecticut.

I 1934 blev kølen strakt til en ny „Georg Stage“ på Frederikshavns værft og flydedok. Det nye skib, som altså nu er 35 år gammelt, er væsentlig større end den første „Georg Staden bliver køjer og køjeklæder stuvet sammen i „finkenetter“ ved skanseklædningen. Banjerne er også opholdsrum, skolestue og spiserum for drengene, og her har de hver en kistebænk, en skuffe og et skab til deres grejer.

Skoleskibet sejler kun med ét hold elever hver sommer. En del af de udvalgte drenge, der er i alderen fra 15 til 18 år, deltager i tilrigningen ved orlogsværftet. De første ugers sejlads foregår i danske farvande, hvorefter turen går op i Østersøen, og i reglen sluttet af med en tur til Skotland.

En betydelig del af undervisningen i „Georg Stage“ består i rigningsøvelser og manøvrer med skibet såvel som skibsmandsarbejde, styring, lodning etc. Når skibet ligger til ankers, benyttes lejligheden til grundig gennemgang af bådmanøvre og roning. Der lægges megen vægt på undervisningen i vedligeholdelse af et skib, herunder rustbankning, konservering og malerarbejde. Den teoretiske undervisning er tilrettelagt som en parallel til det praktiske arbejde.

Selv om den nye „Georg Stage“ ikke mere er ny, er det dog stadig et godt og sundt skib, som vil fortsætte med at bære vidnesbyrd om en årrække til sit formål: „At give unge mennesker, der ønsker at fare til søs, den første undervisning i praktisk sømandsgerning“, og som vil fortsætte med at bære vidnesbyrd om et godt samarbejde mellem den danske handelsflåde og den danske marine. Kaj Lund.

Fra hovedbestyrelsen

In memoriam

Præsidenten for Norges Orlogsforbund, lodsirektør, kommandør Bjarne Gilhuus-Moe, døde den 1. februar.

Vi har i Danmarks Marineforening kendt Gilhuus-Moe som orlogskammerat og foreningsmand, som et prægtigt menneske, en dejlig personlighed, som var retlinet, ærlig og idealistisk i sin tanke og i sin

stræben efter at virke for søens folk og de formål, som vore foreninger har fælles. Hans ildhu og åbne meningstilkendegivelse kunne vel af og til skabe ham lidt vanskelighed, men det lå ikke for hans natur at liste uden om problemerne som katten om fadet med den varme grød.

Vi så hans levende interesse for foreningsarbejdet ved de nordiske militære kammeratskabsstævner. Hans nationale og realistiske sindelag var åbent for samvirke mellem værnsgrenene, og som sømand lå navnlig samvirket mellem de nordiske landes orlogsgæster hans hjerte nærmest. Der stod han som en førerskikkelse, hvis indlæg i debatten var præget af saglig emnebehandling og dybt engagement.

Med Gilhuus-Moe har Danmarks Marineforening mistet en brav norsk ven og kammerat. Gennem mange år har der eksisteret personlige kontakter og udbytterige relationer os imellem. Erindres skal hans store indsats i de fælles bestræbelser for at stedfæste Tordenskjolds dødssted, hvilket i november 1958 førte til rejsningen af mindestøtten ved Glejdingen, Hildesheim i Vesttyskland.

Gilhuus-Moe var æresmedlem af Danmarks Marineforening. Vi bøjer hovedet i dyb ærbødighed ved hans bortgang og deltager med Norges Orlogsforbund i savnet og sorgen over at måtte undvære Gilhuus-Moe iblandt os.

Æret og agtet være hans minde.

Kai Hertz.

Tilgang i oktober kvartal 1969

Esbjerg 28, Frederiksberg 1, Frederiksværk 1, Glostrup-Tåstrup 1, Grenå 1, Helsingør 2, Hillerød 1, Hjørring 3, Holbæk 2, Horsens 1, Hundested 5, Kolding 8, Korsør 9, København 10, Køge 2, Møen 1, Nakskov 2, Nykøbing Sjælland 1, Næstved 3, Padborg 1, Svendborg 1, Hanstholm-Thisted 16, Thyborøn 2, Vordingborg 1.

Tilgang ialt: 103. Afgang ialt: 296 medlemmer.

1. januar 1970 var det samlede medlemstal 9.138 fordelt på 87 afdelinger. For et år siden var tallet 9.204 medlemmer fordelt på 89 afdelinger. I årets løb er afdelingerne i Nyborg og i Rudkøbing udgået.

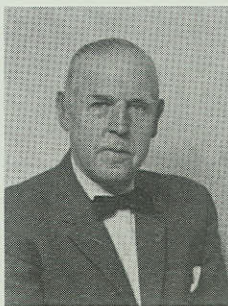
Sendemandsmødet 1970

Sendemandsmødet vil i år finde sted i Esbjerg i weekenden 30.-31. maj med dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden aflægger årsberetning.
3. Hovedkassereren fremlægger det reviderede årsregnskab til godkendelse.
4. Behandling af indkomne forslag:
 - a) Kontingentforhøjelse.
 - b) Mødested for sendemandsmødet 1971.
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer.
 - a) Bekendtgørelse af valgresultater i distrikterne II, IV, VII, VIII og XI.
 - b) Godkendelse af valg af landssekretær.
 - c) Valg af formand.
6. Valg af revisor og revisorsuppleant.
7. Eventuelt.

Maegaard endnu en gang

For ikke mange måneder siden blev Otto Maegaard hædret, og hans virke for marineforeningen blev omtalt, da han trådte tilbage fra posten som næstformand i hovedbestyrelsen. Nu fyldte han pinedød 70 år den 10. februar. Der kan næppe ved fornyet omtale sættes flere lys på juletræet, men vi tænder en tivolitransparent med kannonslag, raketter og sole og teksten: Tillykke!

Afdelingsjubilæer i 1970

- 12/3 Ærøskøbing, 25 år.
22/4 Marstal, 25 år.
12/5 Gentofte, 25 år.
20/5 Holbæk, 50 år.
21/6 Gilleleje, 25 år.
27/7 Glostrup, 25 år.

Fra afdelinger og distrikter

FANØ (Jubilæum)

Afdelingen fejrede den 29. november sit 25 års jubilæum ved en festlig sammenkomst på „Fregatten Nordby“ med deltagelse af 86 medlemmer og pårørende af begge køn. I forbindelse med dette arrangement uddeltes et antal 25 års emblemer. Arrangementet blev særdeles vellykket skyldes ikke mindst den gode deltagelse fra spindesiden. Der blev spundet mangan god ende, og festen varede til langt ud på natten.

FREDERICIA (Samarbejde med andre foreninger)

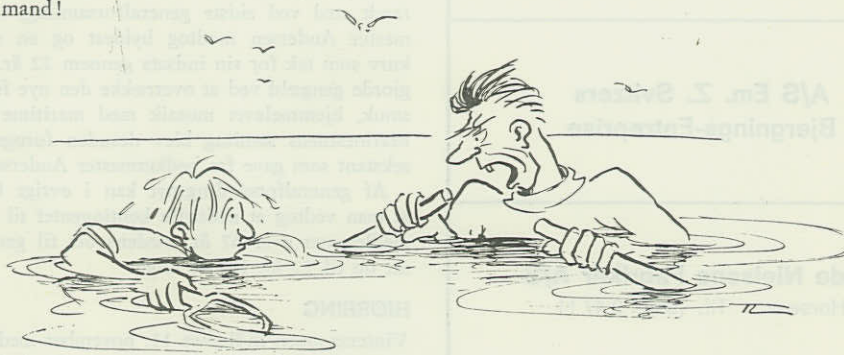
Ved generalforsamlingen i 1969 fratrådte afdelingens mangeårige dygtige formand Carl Aage Häuser kommandobroen for at lade yngre kræfter træde til. Den nye formand, Svend Juul Rasmussen, kan fortælle om et begivenhedsrigt år med god aktivitet og et godt samarbejde med andre afdelinger, som han sender en særlig hilsen og tak.

I begyndelsen af maj havde Fredericia besøg af et britisk orlogsskib, H.M.S. „Nurton“, og i slutningen af juni blev arrangeret en sommerudflugt i samarbejde med sønderjyske afdelinger.

I forbindelse med festlighederne 6. juli var afdelingen særlig aktiv, idet man havde besøg af de danske orlogsskibe „Neptun“ og „Havmanden“ under kommando af orlogskaptajn J. Beck. Under dette besøg gav søredningstjenesten opvisning og demonstrerede bl. a. bjærgning med helikopter.

I samarbejde med byens soldaterforening, hjemmevernet og forsvarsbrødrene afholdtes 8. juni et stort skydestævne kombineret med demonstration af forskellige våben og kammeratligt samvær. 20. september havde afdelingen sin årlige fisketur på Lillebælt, hvor man for en sikkerheds skyld havde medbragt de stegte ål.

Så øs dog, mand!

Afdelingen har haft den glæde i 1969 at kunne registrere en fremgang på 10 procent i medlemstallet.

FREDERIKSBERG

S. U. Madsen, der er konstitueret sekretær, oplyser, at man sammen med de øvrige afdelinger i Distrikt I afholdt sammenkomst og pakkefest med deltagelse af damer og gæster i Københavns afdelings marinestue. 10. februar afholdes den årlige generalforsamling samme sted.

GILLELEJE

Et af afdelingens medlemmer, fiskeskipper Louis Svendsen, er i en alder af 64 år draget ud på sin sidste rejse. Marineforeningens fane fulgte ham til kirkegården.

GLOSTRUP, TÅSTRUP OG OMEGN

(For stærk tilgang)

Afdelingens bulletin „Så til søs“ bragte i november den vigtige meddelelse, at medlemstallet havde sprængt alle rammer, og at man derfor desværre så sig nødsaget til foreløbig at indføre begrænsning af tilgangen: Nye medlemmer modtages kun, såfremt de har aftjent deres værnepligt ved søværnet, og såfremt de er bosiddende i Glostrup, Herstederne, Vallensbæk eller Tåstrup kommuner.

Den lille marinestue „Kahytten“ er også blevet så populær, at man har været nødt til at skærpe reglerne om tilmeldelsesfrist ved de månedlige sammenkomster.

Ved novembermødet i „Kahytten“ havde man besøg af pastor Børge Ørsted fra Holmens Kirke. Han fortalte om sit sømandsliv, så tilhørerne morede sig overdådigt. Den 4. december afholdtes julemøde i „Kahytten“.

Otto Suenson & Co.

Dr. Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82

Grundlagt 1880

Vinforretning

Lager af cigarer

Lev. til Officersforeningen og
Søofficersforeningen

J. Chr. Andersen

OST

Vimmelskaftet 41 - 1161 København K.

Tlf. (01) *12 13 45

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor:

Ewaldsgade 9 - København N.

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros

Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Hede Niensens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

GODTHÅB (Kajak i fint selskab)

Med nogen forsinkelse har vi modtaget det første nummer af afdelingens nye avis „Marinemikken“, hvorefter det bl. a. fremgår, at man 24. august afholdt den årlige fregatskydning.

Adskillige langt større begivenheder er allerede omtalt. Her skal blot yderligere nævnes den store aktivitet omkring årsskiftet med andespil og bal den 6. december, juletræ og middag på sømandshjemmet selve juleaften, børnejuletræ 27. december og nytårsfest. Den årlige generalforsamling fandt sted 18. januar.

Af sidste bulletin fra Albert Echwald fremgår, at den kajak, som afdelingen skænkede til et fransk orlogsskib, nu er opstillet i landets fornemste søfarts-samling, Musee de la Marine i Palais de Chaillot i Paris.

HALS

Forhenværende lodsformand Willemoes Nielsen fyldte 70 år 22. oktober og blev på denne dag udnævnt til æresmedlem af afdelingen. Willemoes var medstifter af afdelingen og med i bestyrelsen fra første færd. Fra 1948 til 1958 var han formand. Desuden var han initiativtager ved oprettelse af marinestuen, spejdertroppen, minebøssen og opstillingen af de gamle kanoner på Hals Skanse.

HANSTHOLM-THISTED (Alfabetet sejrede)

Det luner faktisk en lille smule, når det en gang imellem ikke er redaktøren, der får på puklen på grund af fejl i „Under Dannebrog“. Der kom brev fra Åge N. Nielsen, som ædelmodigt skriver:

Ja, jeg fik altså over nakken, da bestyrelsen her i Hanstholm-Thisted afdelingen læste det sidste nummer af bladet. Jeg må nok tage skylden for, at navnene på vor forening er blevet vendt om. Da det blev ført til protokol ved generalforsamlingen 22. juni 1969, blev navnet altså Hanstholm-Thisted afdeling“.

HASLEV (Ny formand)

Bødkermester H. Andersen fortæller, at han efter 22 år som afdelingens formand er trådt tilbage og har overladt kommandobroen til elektriker Bent Hansen.

Ad omveje har U. D. fået at vide, at overleveringen fandt sted ved sidste generalforsamling, og bødkermester Andersen modtog hyldest og en stor frugtkurv som tak for sin indsats gennem 22 år. Andersen gjorde gengæld ved at overrække den nye formand en smuk, hjemmelavet mosaik med maritime symboler. Marinestuens samling blev desuden forøget med en sekstant som gave fra bødkermester Andersen.

Af generalforsamlingsnyt kan i øvrigt fremhæves, at man vedtog at nedsætte kontingentet til 15 kr. for medlemmer over 67 år, medens det til gengæld blev sat op til 22 kr. for de unge.

HJØRRING

Vintersæsonen indledtes 11. november med bankospil for medlemmer med pårørende på „Markedsrestauranten“.

ten“, og 25. november afholdtes en kammeratskabsaften, der stod i handelsflådens tegn. Næstformand, optiker Erik Hyttel, havde gæstfrit stillet lokaler til rådighed, og et af medlemmerne viste lysbilleder fra en rejse til Østen med et af ØK's skibe og fortalte om sine oplevelser. Derefter var afdelingen vært ved smørrebød m. m.

Sekretær Per With fortæller videre om afdelingens stiftelsesfest den 4. december på restaurant Vendelbohus. En vellykket aften med resumering af afdelingens historie, god mad, sang, musik og dans.

HOLBÆK

Afdelingen bringer en lykønskning i anledning af runde fødselsdage: 6/1 fhv. blikkenslager og æresmedlem Fr. Petersen, 85 år. 4/2 vaskeriejer Svend Åge Ross, 70 år. 8/3 mekaniker Jens R. Fredsgaard, Svinninge, 60 år. 30/3 overportør R. C. Rasmussen, 80 år. 8/4 skibsbygmester Erling Nielsen, 50 år.

HORSENS

4. marts afholdt afdelingen sin årlige generalforsamling i håndværkerforeningen. Først fik man dog afviklet den traditionelle torskespisning.

Afdelingen lykønsker to medlemmer: 31/5 revisor K. J. Jungdal, 75 år, og 12/6 vaskeriejer Høeg Olesen, 70 år.

KOLDING (Planer om rederivirksomhed)

I samarbejde med den lokale sømandsforening afholdt marinesforeningens afdeling 6. november en sammenkomst i marinestuen og de tilstødende lokaler på Staldgården. Programmet var andespil og amerikansk lotteri m. m.

22. november fik Kolding besøg af bevoftningsfar-tøjet „Daphne“, og i den anledning arrangeredes ulkeaften i marinestuen med deltagelse af forhen-værende og aktive orlogsgæster. Kaptajn Kurt Brændekilde viste film, og der blev arrangeret konkurrence i at fortælle den største skipperløgn.

29. november havde marinehjemmeværnet indbudt afdelingens medlemmer til demonstrationstur i hjem-meværnskutteren. Under sejladsen i Lillebælt åbnedes den medbragte madkurv, og der blev lejlighed til at pirke en torsk eller to.

Der er krudt i denne afdeling, som ved årsskiftet talte 151 medlemmer, det største i foreningens historie. Årsagen er den naturlige, at et frisk initiativ hos ledelsen bliver bakket op med interesse hos medlemmerne.

En nyskabelse er afdelingens periodiske bulletin: „Søforklaringer“, hvori man bl. a. kan læse, at marinestuen har erhvervet et hjørneskab til opbevaring af små effekter og desuden et nyt dekorativt skib, en model af en kinesisk junke, hjembragt fra Østen af kaptajn Kurt Brændekilde, som har skænket den til afdelingen.

Man læser også om, hvorledes afdelingen til nogle af sine arrangementer indbyder ikke-medlemmer, som har gjort tjeneste ved søværnet, og kommende værnepligtige, der står umiddelbart foran indkaldelse til sø-

værnet. Dette system, som nok skal skabe interesse for afdelingen, blev praktiseret 20. januar ved en sammenkomst i marinestuen, hvor orlogskaptajn O. Sørensen viste forskellige film om søværnets opgaver.

Den ordinære generalforsamling fandt sted 5. februar, og den store vinterfest med damer afholdtes 7. marts i marinestuen og de omliggende lokaler.

Til generalforsamlingen havde afdelingen som hædersgæst inviteret værnepligtig Henning Simonsen, Kolding, der i 1969 fik sølvmedaille ved de internationale flådemesterskaber i snipe-sejlads i Brasilien.

Generalforsamlingen var desuden bemærkelsesværdig ved, at bestyrelsen fik bemyndigelse til at arbejde videre med planer om dannelse af et „skibslaug“, som skal anskaffe og drive en marinekutter til lyst- og øvelsessejlsads.

KONGENS LYNGBY (Ny formand)

Sæsonen begyndte 15. november med sammenkomst i marinestuen, hvor der var arrangeret andespil og dans. 18. december afholdtes julestue og kammeratskabsaften, og 10. januar deltog kammeraterne med damer i en hyggelig sammenkomst med torskespisning på „Lottenborg“.

16. februar afholdtes ordinær generalforsamling i marinestuen på „Lottenborg“. To bestyrelsesmedlemmer, bl. a. formand Valdemar Olsen, var på valg og ønskede ikke genvalg. Til ny formand valgtes vognmand Jørgen Mortensen.

11. marts havde man i marinestuen et festligt arrangement med film og foredrag.

Afdelingen gratulerer: 3/4 anlægsgartner Albert Westerberg, Virum, 70 år. 6/5 opsynsmand Poul Svendsen, 75 år. 18/5 forvalter Jørgen Hansen, 50 år. 10/6 gartner Georg Hansen, 50 år. 30/6 installatør Willy H. Larsen, 50 år.

KØBENHAVN

2. oktober havde man den første egentlige mødeaften i marinestuen i restaurant „Roma“, hvor kommandørkaptajn Steensen viste billeder og fortalte om de mange gamle veteranskibe, der ligger rundt omkring i verden.

4. december afholdtes julehyggeaften i marinestuen, hvor man samtidig kunne byde nye medlemmer velkomne, og hvor man sluttede med en svingom.

To dage senere samledes man igen i marinestuen, hvor der i samarbejde med foreningen „Ørnen“ var arrangeret et andespil, der gav et ganske pænt overskud til afdelingens kasse.

I marinestuen, restaurant „Roma“, havde man den 15. januar kammeratligt samvær og fremvisning af en film lånt af rederiet A. P. Møller: „Maersk Ships Around the World“. Det er en helt ny film, hvor man følger nogle af de nyste stykgodsbåde til det Fjerne Østen og U.S.A.

31. januar var afdelingen inviteret til karneval i Herstedøster forsamlingshus. Vært var Glostrup-Tåstrup afdeling.

Den ordinære generalforsamling fandt sted 12. februar.

Bornholm

Skibsproviertering

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveler, guldsmed & gravør
Store Torv 8 - Tlf. 270

Esbjerg

Claus Sørensen

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vådbinderi og tovtørreri
Esbjerg

„Hotel Spangsbjerg“

Mødested for Marineforeningens
medlemmer

Esbjerg Tlf. (051) 2 17 55

Frederikshavn

Electra I/S

Elektroinstallatørfirma
Tlf. 42 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 42 26 22 Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning
Skibsartikler - Olie
Tlf. *42 09 00

Einar Sørensen & Co.

Stevedore
Tlf. *42 14 00

Havnegade 11 Frederikshavn

Fyn

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft

Carl Antonsen

Guld- og sølvsmed

NAKSKOV

Traditionen tro havde afdelingen den 15. november sit årlige torskegilde med efterfølgende bal og arrangement af forskellige konkurrencer.

NYKØBING FALSTER

Afdelingen gratulerer: 29/1 fabrikant Osvald Carlsen, 60 år. 6/3 urmager Tom Nielsen, 60 år. 14/4 natvægter E. K. Sørensen, 65 år. 13/5 maskinmester H. R. Andersen, 50 år. 20/5 betonarbejder H. C. Christensen, 75 år. 13/6 Kaj Laursen, 50 år.

NÆSTVED

Den ordinære generalforsamling fandt sted 19/2, og der er indbudt til vinterfest 21/3. Afdelingen bringer i god tid en lykønskning til fire medlemmer: 18/5 fisker Valdemar Martens, Karrebæksminde, 60 år. 30/5 fiskehandler Hans Formann, 60 år. 2/6 typograf Henry Schneller, 50 år. 26/6 overbetjent F. Larsen, 80 år.

ODENSE

Sammen med skyttelavet arrangerede marineforeningens lokale afdeling den 14. januar en bustur til Kertemind, hvor man på Clausens Conditori mødtes med Kertemind-afdelingen til fælles torskespisning.

PADBORG, GRÅSTEN OG OMEGN (125 mand til søs)

Den store begivenhed 1969 var sommerudflugten 6. september, hvor man havde chartret Fjordrederiets nyeste og største skib for en sejlads gennem Flensborg Fjord og Alssund op til Lillebælt og retur. Egon Larsen fortæller, at sejlturen fik et ualmindeligt fint forløb med strålende vejr og godt humør. De 125 deltagere var hjemme igen ved midnat.

7. oktober havde man ulkeaften i marinestuen, Padborghus, og 4. november pokalskydning i marinestuen, den gl. kro i Gråsten.

Også sammenkomsten 2. december, hvor der var stuvende fuld til andespil, var et arrangement, som bidrog til at give marineforeningen et godt navn. Desuden har der været ulkeaftener i marinestuen på Padborghus 13. januar og i Gråsten 3. februar.

RANDERS (Samarbejde med maskinmestrene)

Vintersæsonen indledtes 24. oktober, da man samledes med damerne i marinestuen i håndværkerforeningen til en festlig middag og efterfølgende dans.

Lige så vellykket var damernes pakkefest 30. november i marinestuen og de tilstødende lokaler. Der var skænket mange fine gaver til lotterierne. Det vellykkede arrangement gav en god indtægt til julekassen.

Juletræsfesten afholdtes sammen med Maskinmestrenes Forening den 26. december i Håndværkerforeningen med ca. 140 deltagere. Her var sørget for

godter og nisseleg til børnene og for film og dans til de store. Ved bortlodningen skete det sjældne, at formanden vandt det hele, hvorfor han ædelmodigt bortloddede gevinsterne på ny. En vellykket julefest.

ROSKILDE OG OMEGN

Afdelingens kegleklub samles hver fredag aften kl. 20 i Roskildehallen. 27. november samledes medlemmer med familie og pårørende til andespil på hotel „Prinsen“.

Samme sted afholdtes 17. februar den årlige generalforsamling, og 6. marts samledes medlemmerne med hustruer og kræster til forårsfest i Roskildehallen. Her blev spillet kegler om marineforeningens vandrepokal, og der var sørget for et specielt præmiekeglespil for damerne.

SILKEBORG

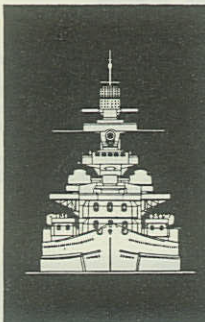
Afdelingen bringer sin lykønskning i anledning af to runde fødselsdage: 4/2 grosserer Jens Zacho Jørgensen, 65 år. 10/2 inspektør Otto Mægaard (æresmedlem i afdelingen), 70 år.

19. februar afholdtes generalforsamling i marinestuen, og 21. februar havde man den traditionelle fællesskydning på håndværkerforeningens baner. Denne dag blev afsluttet med aftensammenkomst med damerne på La Strada, hvor man havde en beskeden fællesspisning, præmieuddeling og dans på dækket.

SVENDBORG

Reynold Hansen gør opmærksom på et antal mærkedage i første halvdel af 1970, og bringer i den anledning afdelingens hjerteligste lykønskning: 3/1 salgsinspektør P. Sax Nielsen, Thurø, 50 år. 2/2 fiskeskipper Hans Johansen, 75 år. 17/2 restauratør Jørgen Helsgaard, Vindeby, 60 år. 24/2 skibsfører Karl Johannes Hansen, Lundeborg, 75 år. 2/3 ingeniør A. Falbe Hansen, København, 60 år. 17/3 røge-riejer G. Worm Mortensen, 65 år. 19/3 mekaniker G. W. Christensen, 75 år. 2/4 hovmester Cai Verner Jørgensen, 60 år. 15/5 rigger Ernst Madsen, 70 år.

Landsretssagfører Åge Christen, Randers, der har været medlem siden 1921, afgik ved døden 11. februar og blev bisat i stilhed.

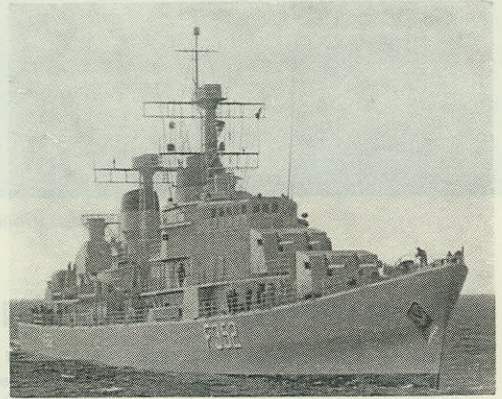
If you want to receive

free of charge

a catalogue with 24 pages
and many pictures out of
books on ships
and weapons

write to

J. F. LEHMANN'S VERLAG
D 8 München 21 Postfach

Fregatten „Peder Skram“.

VIBORG

Efterårsfesten med damer blev fejret 30. oktober med et halvt hundrede deltagere, der spiste biksemad og så et par dejlige film, som blev fremvist af orlogskaptajn J. Bilde Jensen fra S.O.K. i Århus. Han holdt et levende og underholdende foredrag om søværnets opgaver i fredstid og gjorde det til en vellykket aften.

24. november samledes man til torskegilde og til underholdning ved Peter Windum, der viste farve-lysbilleder og fortalte om en amerikarejse.

28. december havde man en juletræs-fest med god tilslutning med forskellig underholdning, lotteri og fremvisning af morsomme børnefilm.

ÅRHUS OG OMEGN (Flådebesøg)

Afdelingens sekretær, Frank Sørensen, oplyser, at man i 1969 har haft fremgang i medlemstallet. Afdelingen var repræsenteret ved kransenedlægningen 5. maj ved søfartsmonumentet i Århus og deltog aktivt i forskellige arrangementer i forbindelse med byens adoption af fregatten „Peder Skram“ 16.-19. maj. Bl. a. fik man særlig indbydelse til rundvisning om bord i fregatten, og senere var chefen for „Peder Skram“ på besøg i marinestuen, hvor han overrakte skibets navneskjold til afdelingen.

Ved jubilæarfesten 18. september havde afdelingens æresformand, Hans Kgl. Højhed Arveprins Knud, desværre måttet sende afbud. Alligevel blev det en strålende fest, ved hvilken lejlighed der blev uddelt otte 25-årstegn, to 40-årstegn og tre 50-årstegn.

Afdelingen gratulerer: 15/1 bagersvend Svend A. Søndergaard, 50 år. 20/1 lodsformand O. G. Andersen (æresmedlem), 80 år. 21/1 assistent Poul Køl-bæk Andersen, 50 år. 2/3 lokomotivfører G. Rårup, 85 år. 5/4 maskinmester C. Frode Hansen, 70 år. 7/4 handelsmand Svend Åge Petersen, 50 år. 12/5 handagist Svend Eigil Fischer, 80 år.

Julefesten, der fandt sted på restaurant „Søspor-ten“, blev en dejlig familiesammenkomst. Den ordi-nære generalforsamling fandt sted 9. februar.

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Ny maritim litteratur

Handels- og Søfartsmuseets årbog 1969

Under redaktion af Knud Klem og Henning Henningsen foreligger bind XXVIII af Danmarks største historiske værk. Hovedartiklerne omhandler den danske maritime flagføring gennem tiderne (af H. Henningsen), en analyse af skibstegningerne i Sæby kirke (af A. E. Christensen) og en skildring af Flensborgs skibsbygning (af Knud Klem). 171 s., ill., kr. 30,00.

Storm over Skagerak

En autentisk beretning om begivenhederne 7. september, da den norske færgе „Skagerak“ forliste i en storm i Nordsøen. Ove von Bornemann (tidl. søofficer) skildrer den store redningsaktion på grundlag af officielle rapporter og beretninger fra øjenvitner. 200 s., stort format, rigt illustreret, kr. 28,50. A. Wøldike Schmidts Forlag.

Hur man bygger fartysmodeller

Hans Ellerström og Bengt Ohrelius er mestre for den grundige vejledning for amatør-modelbyggere efter blokmetoden og lagkagemetoden. Föreningen Sveriges Flotta har taget initiativ til bogen, som kan anbefales stærkt. 204 s., sv.kr. 20,- net., P. A. Norstedt & Söner, Stockholm.

Knopar och sjömansarbeten

Den svenske ingeniør Sune Berkeman har her bragt system i de grundlæggende knob og spjelsninger. Den pædagogiske tekst er ledsaget af mange fine tegninger. 120 s., sv.kr. 20,- net., Förlags AB Västre Sverige, Göteborg.

Great Sailing Ships

Otmar Schöffelen har fundet 150 endnu eksisterende sejlskibe. Her bringes alle data for hvert skib og talrige fine fotos. En værdifuld opslagsbog, som nu foreligger på engelsk. 179 s., ca. 100 sh. net., Adlard Coles, London.

150 Jahre Blankeneser Schifffahrt

Et storværk om en lille søfartsby, der tidligere var dansk. Bogen er udarbejdet af Jürgen Meyer, der i mange år har været knyttet til Altona Museum. Over halvdelen af skibene i bogens 200 illustrationer fører dansk flag. 304 s., stort format, ca. DM 30,00, Egon Heinemann, Hamburg-Garstedt.

Schlachtschiff Bismarck

Jochen Brennecke beretter om det tyske slagskib, hvis optræden under den anden verdenskrig var kortvarig, men fuld af dramatik. 288 s., ill., DM 34,00 net., Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

Strandungen

En række dramatiske sejlskibsforlis er beskrevet af Jochen Brennecke, som bl. a. omtaler femmæsterten „Preussen“s stranding ved Dover. 111 s., ill., DM 9,80. Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

The Sultan's Admiral

Ernie Bradford fortæller om det sømilitære geni Kheir-ed-Din Barbarossa, som i første halvdel af 1600-tallet besejdede det tyrkiske søherredømme i Middelhavet og endte som Sultan over Algier. 224 s., ill., 42 sh. net., Hodder & Stoughton, London.

Fighting Ships

Et prægtigt værk om udviklingen fra krigsskanoen til den atomdrevne aircraft carrier. Richard Hough har suppleret den populære tekst med et indeks over skibsnavne. Illustrationsmateriale er fremragende. Stort format, 304 s., 84 sh. net., Michael Joseph, London.

Sailing Drifters

En historisk beretning om sildefiskeriet omkring England og Skotland med et vældigt billedmateriale om skibene og metoderne. Redaktion Edgar J. March. 382 s., 105 sh. net., David & Charles, Newton Abbot, Devon.

The Bayeux Tapestry

Normannernes invasion i England og slaget ved Hastings i 1066 skildret i dramatiske billeder på det berømte 230 fod lange vægtæppe. Her gengivet i sin helhed i farver. Tekst af Norman Denny og Josephine Filmer-Sankey. Format 25x22 cm, 72 s., pris ikke angivet, Collins, Glasgow og London.

The Big Ship

Historien om kæmpeskibet „Great Eastern“, der blev planlagt for 116 år siden og bygget mange år før sin tid. Teksten af Patrick Beaver ledsages af et enestående billedmateriale. Stort format, 136 s., 75 sh. net., Hugh Evelyn, London.

Die Geschichte der deutschen Schiffsartillerie

Fregattenkapitain Paul Schmalenbach fortæller populært om udviklingen af det tyske søartilleri fra år 1362 til nu. Hovedvægten er lagt på de sidste hundrede år. 202 s., ill., DM 28,00. Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

Windjammer

Storsejlerens epoke beskrevet af Jochen Brennecke, der selv begyndte i disse skibe. Her er 24 kapitler underholdende tekst, medens skibsliste og tabelstof er holdt for sig. 420 s., ill., DM 34,00, Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

Greek Oared Ships 900-322 B.C.

Den græske oldtids billedkunst er sammenholdt med den samtidige litteratur og poesi i dette videnskabelige værk af J. S. Morrison og R. T. Williams. Billedmaterialet er af høj karat. 356 s., stort format, ca. £ 19,50 net., Cambridge University Press, London.

Wonders of the Oceans

Teksten er baseret på manuskript af den hollandske zoolog F. Graff, medens det prægtige billedmateriale stammer fra Walt Disney's produktion. 178 s., stort format, 30,- sh. net., Thomas Nelson & Sons, London.

Schachtschiffe und Schlachtkreuzer 1905-1970

20 års arbejde for Siegfried Breyer har resulteret i et storværk om alverdens slagskibe og slagkrudere gennem 65 år med detaljerede data og beskrivelse af levnedsløb. Særlige afsnit omtaler slagskibenes forgængere og udviklingshistorie, tysk-engelsk ordliste og indeks. 922 egninger i målestok 1:1250. En bog for shipslovers og modelbyggere. 508 s., stort format, DM 112,-, J. F. Lehmann, München.

Flottentaschenbuch 1969-70

Den kaldes stadig „Weyers fjernkendingsbog“ efter sin grundlægger, men i jubilæumsudgaven (nr. 50 siden 1900) debuterer Gerhard Albrecht som redaktør. Alverdens orlogsskibe er omtalt med pålidelige data, 300 fotos og ca. 1200 skitser. En rhyed: Kunsttryk og farve-flagtafler. 447 s., DM 62,00, J. F. Lehmann Verlag, München.

